

Høringsuttalelse fra et enstemmig kommunestyre i Stor-Elvdal vedrørende skole- og tilbudsstruktur i Innlandet Fylkeskommune. Høringsuttalelsen gjelder Storsteigen videregående skole, skolested Nordstumo

Bakgrunn

Fylkesutvalget har vedtatt å sende forslag til ny framtidig skole- og tilbudsstruktur på høring, med frist 31. august 2024. Felles for alle alternativene som foreslås, er nedleggelsen av Storsteigen videregående skole, skolested Nordstumo. Dette er den eneste videregående skolen i Innlandet med særskilt tilrettelegging der internat inngår i tilbudet. Nordstumo gir derfor et unikt og nødvendig tilbud for ungdommer som av ulike årsaker har behov for ekstra støtte til å klare seg i samfunnet, og sørger for å «åpne dører mot verden og framtida», slik det står i formålsparagrafen i Opplæringsloven.

Fakta om Nordstumo

Nordstumo har et heldøgntilbud til 27 elever som har behov for særskilt tilrettelagt opplæring i videregående skole. Skolen har 25 ansatte, tilsvarende ca. 20 årsverk. Utdanningsprogrammene inkluderer Teknisk industrifag (TIF), Naturbruk (NA) og Restaurant- og matfag (RM). Elevene skal ha som mål å fullføre et to pluss to løp (to år i skole / to år i bedrift) innen dagens tre utdanningsløp. Det unike ved skolen er kombinasjonen av skole- og botilbud, som gir elevene mulighet til å lære både skolefag og praktiske ferdigheter for selvstendig livsmestring.

Skolens betydning

Nordstumo er en skole som særlig retter seg mot elever med behov for læring i et organisert læringsmiljø i små grupper med tett oppfølging av ansatte. Elevene får opplæring i grunnleggende ferdigheter i fagene, inkludert lese- og skrivetrening, hverdagsmatte, matlaging, hygiene, samt fysisk og psykisk helse. Dette helhetlige tilbudet gir elevene nødvendig kompetanse for å bli mest mulig selvstendige i eget liv og for å integreres i arbeidslivet og samfunnet.

Vurdering av fremtiden for Nordstumo

Debatten rundt fremtiden for Nordstumo, som en del av Storsteigen videregående skole, handler om stram økonomi, nedadgående antall unge som forventes å søke videregående skole, og at eksisterende videregående skoler har et overskudd av elevplasser. Nordstumos særegenhet gjør at dens eksistens må sees i et annet perspektiv enn de øvrige skoler; en skole som gjør «det lille ekstra». Nettopp det som noen unge trenger for å komme inn i yrkes- og samfunnsliv, på linje med annen ungdom. Fylkeskommunens forslag om å legge ned Nordstumo og overføre spesialundervisningen til andre videregående skoler er økonomisk forståelig i et kortsiktig perspektiv, men det overser det viktigste argumentet: barnas beste.

Elevene ved Nordstumo har anerkjente spesielle behov som vanlig skolegang ikke kan dekke. Mange av disse elevene har ikke fullført ungdomsskolen og vil sannsynligvis falle utenfor videregående utdanning uten et tilrettelagt tilbud. En betydelig del av elevene er kommet dit etter at forsøk på integrering i lokale skoler ikke har vært vellykket. Nordstumo, med heldøgntilbud med internat, har muliggjort videregående utdanning og mestringskompetanse de unge ikke så ut til å få i lokale opplegg. For andre elever har det helt fra begynnelsen av skoletiden vært

tydelig at det ikke har vært relevante skoletilbud lokalt. Mangelen på spesialpedagogisk kompetanse i lokale skoler er også et nasjonalt problem. Erfaringer viser at elever fra Nordstumoen har oppnådd betydelige forbedringer i livskvalitet og har blitt verdifulle samfunnsmedlemmer. Å fjerne dette tilbudet vil derfor ha store samfunnsmessige kostnader. En stor andel av elevene som går ut av skolen, kommer inn i ordinært eller tilrettelagt arbeid.

Samfunnsøkonomiske konsekvenser

Kostnadene ved å følge opp ungdommer som faller utenfor samfunnet er høye. NAV anslår at hver person som kommer seg ut i arbeidslivet, sparer samfunnet rundt 17 millioner kroner i trygdeutbetalinger (*kilde Aftenposten, podcast 8.februar 2024*). Å gi ungdommene på Nordstumoen muligheten til å lykkes i livet og bidra til samfunnet er derfor både økonomisk og sosialt fornuftig. Vi må heller ikke glemme det enkelte menneskets verdi i seg selv. Å være en del av en skole med utdanning, et arbeidsliv og et individ i samfunnet gir egenverdi og hindrer sosial ekskludering. Det gir en viktig mening til livet å komme ut i en jobb etter endt utdanning

Nordstumoenes nødvendighet

Nordstumoen er unik i sin evne til å gi tilpasset opplæring og omsorg. De spesielle behovene som disse elevene har, kan ikke møtes på samme måte i vanlige videregående skoler selv om de er tilrettelagt. Dette fordi Nordstumoen gir et heldøgntilbud hvor nødvendig livsmestring sees i sammenheng med tilrettelagt faglig opplæring.

Anbefaling

Kommunestyret i Stor-Elvdal anbefaler at Storsteigen videregående skole, skolested Nordstumoen opprettholdes. Skolen har i mange år vist at den gir resultater for enkeltmennesker som skoleverket ikke ellers ville nådd. Skolen må derfor bestå og få arbeidsro. En ny finansieringsmodell, der stat og kommuner også inngår, utarbeides for den delen av dagens tilbud som ikke er lovfestet. Dette vil sikre at ungdommer med spesielle behov får den nødvendige støtten de trenger for å kunne delta i samfunnet som aktive og verdifulle medlemmer. Stor-Elvdal kommune mener at nedleggelse av Nordstumoen ikke er økonomisk forsvarlig i et samfunnsøkonomisk perspektiv. Det vil også være et svik mot elever i Innlandet som har behov for Nordstumoenes unike tilbud